

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1/923

11946/28558

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-367/5072

Ankara

25/10/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 26/9/2001 tarihinde kararlaştırılan "Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

GENEL GEREKÇE

Anayasanın “Devlet Güvenlik Mahkemeleri” kenar başlıklı 143 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakma görevinin Devlet güvenlik mahkemelerine ait olduğu belirtilmektedir. Bu madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, Devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanına giren suçların kapsamı sınırlı tutulmuştur.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesi ile 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinde öngörülen teşekkül veya örgüt kurma suçları birbirine benzemekle birlikte; “yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlar” hakkında 4422 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Örneğin tehdit, gasp, yağma gibi suçları insanları yıldıрма, korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek üzere örgüt kurulması, 4422 sayılı Kanunun 1 inci maddesine giren suçu oluşturur. Eğer bu örgütler insanları yıldıрма, korkutma veya sindirme gücü kullanmadan suç işlemek üzere kurulmuşsa failer hakkında Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesi uygulanmaktadır. Örneğin Pasaport Kanununa aykırı olarak yurt dışına insan taşımak amacıyla süreklilik gösteren biçimde bir araya gelerek teşekkül oluşturmak, Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesinde tanımlanan suçu oluşturur. 314 üncü madde ise, bu teşekküllere yardım ve yataklık suçunu düzenlemektedir.

Bünyesinde kural olarak insanları yıldıрма, korkutma veya sindirme gücünü kullanma unsurları bulunmayan rüşvet, sahtecilik, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, ihaleye fesat karıştırmak gibi amaç suçları işleyen teşekküllere ilişkin görev uyuşmazlıkları konusunda Yargıtay Beşinci Ceza Dairesince son zamanlarda verilen kararlar birlikte değerlendirildiğinde uygulamada bazı sorunlar yaşandığı görülmektedir. Nitekim Yargıtay Beşinci Ceza Dairesinin, 4422 sayılı Kanun kapsamındaki örgütlerin gerçekleştirdiği amaç suçları ile Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesi kapsamındaki teşekküllerin gerçekleştirdiği amaç suçlarının Devlet güvenlik mahkemelerinde ve asıl suç ile birlikte görülmesi konusunda farklılık arz eden kararları bulunmaktadır. (Örneğin Yargıtay Beşinci Ceza Dairesinin 14.6.2001 tarih ve E.2001/4093, K.2001/4234; 22.6.2001 tarih ve E.2001/4251, K.2001/4434 sayılı kararları.) Bu durum, gerek Devlet güvenlik mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığınca yapılan soruşturmalarda, gerek Devlet güvenlik mahkemesince yapılan yargılamalarda duraksamalara ve farklı uygulamalara yol açmaktadır.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddelerinde yer alan suçların soruşturma ve kovuşturmaları 2845 sayılı Kanunun kapsamından çıkartılarak uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda değişiklik yapan 3842 sayılı Kanunun 31 inci maddesinden “4” numarası çıkartılmak suretiyle, 2845 sayılı Kanun kapsamına giren suçlarda da “tutuklama nedenleri” hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 üncü maddesinin uygulanması olanaklı hâle getirilmiştir.

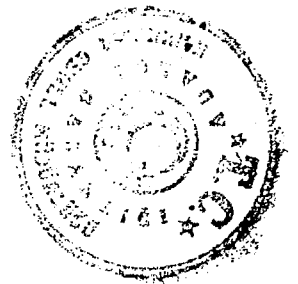

Öte yandan, 4422 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütü hakkındaki tanımda yer alan soyut ve kapsamı belirsiz bazı ibareler, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine uygun olarak, uygulamada herhangi bir duraksamaya yer vermeyecek ve söz konusu tanımları daha açık bir hâle getirecek şekilde yeniden düzenlenmiş; aynı biçimde Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen “şüpheler” ve “şüphe” kelimeleri değiştirilerek Kanunun 2 nci maddesiyle uyumlu hâle getirilmiştir.

4422 sayılı Kanun kapsamına giren suçların çoğu zaman bölge veya ülke çapında, hatta uluslararası nitelikte olmak üzere başka yerlerdeki olaylarla veya kişilerle bağlantılı olduğu görülmektedir. Her bir Devlet güvenlik mahkemesinin yargı çevresine giren illerin sayısı, görev alanına giren suçların mahiyeti, sanık sayısının çokluğu ve dava dosyalarının hacmi nedeniyle, 4422 sayılı Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı açılan davalara bakmakla görevli (1) numaralı Devlet güvenlik mahkemelerinin iş yükünün arttığı dikkati çekmektedir. Buysa, Devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla ilgili yargılamaların etkin, sür’atli ve verimli bir biçimde yürütülmesini olumsuz yönde etkilemekte ve mahkemeler arasında iş dağılımı yönünden farklılık yaratmaktadır. Kaldı ki, Devlet güvenlik mahkemelerinin zaten bir uzmanlık mahkemesi olduğu dikkate alınırsa, kendi içinde ayrı bir uzmanlaşmaya gerek olmadığı anlaşılr.

4422 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yapılan değişiklikle bu Kanun kapsamına giren suçlarda bir yerde birden fazla Devlet güvenlik mahkemesinin kurulmuş olması hâlinde bunların hepsinin yetkili olması olanağı getirilerek bu suçların kovuşturulmasında (1) numaralı Devlet güvenlik mahkemelerindeki iş yığılmasının azaltılması, böylece kovuşturmanın daha etkin ve sür’atli yapılması amaçlanmıştır.

Ayrıca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeleriyle ilgili olarak Devlet güvenlik mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca yürütülen soruşturma dosyaları, Devlet güvenlik mahkemelerinde görülmekte olan davalar ve temyiz incelemesi için Yargıtayda bulunan dosyalar hakkında yargı mercilerince yapılacak işlemlere açıklık getirilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.— 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeleri, 2845 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi gereğince Devlet güvenlik mahkemelerinin görevi kapsamında bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeler kapsamındaki teşekküllerin gerçekleştirdikleri amaç suçların Devlet güvenlik mahkemelerinde ve asıl suç ile birlikte görülmesi konusunda uygulamada farklılık arz eden yargı kararları bulunması nedeniyle bu durumun ortadan kaldırılması, 313 ve 314 üncü maddeler kapsamındaki teşekkül suçları ile amaç suçların aynı mahkemelerde görülmesini sağlamak amacıyla söz konusu suçlar Devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanından çıkarılmıştır.

MADDE 2.— Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 üncü maddesindeki tutuklama nedenlerinin, 2845 sayılı Kanun kapsamına giren suçlar yönünden de uygulanması öngörülerek genel hükümlerle paralellik sağlanmıştır.

MADDE 3.— 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütü hakkındaki tanımda yer alan “zor veya tehdit” ibaresi, “tehdit, baskı, cebir veya şiddet” şeklinde değiştirilerek daha belirgin hâle getirilmiş; aynı tanımda yer alan “veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak” ibaresi, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine uygun olarak, uygulamada herhangi bir duraksamaya yer verilmemesi amacıyla metinden çıkarılmıştır.

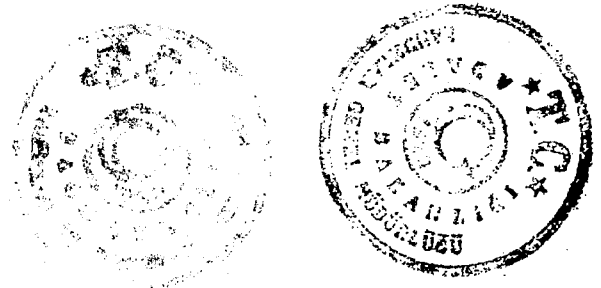
MADDE 4.— 4422 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen “şüpheler” ve “şüphe” kelimeleri, Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasıyla uyum sağlamak üzere “belirtiler” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5.— 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince 4422 sayılı Kanun kapsamına giren suçların yargılama görevinin (1) numaralı Devlet güvenlik mahkemelerine ait olması nedeniyle, bu mahkemelerde yoğun bir iş birikimi görüldüğünden, 4422 sayılı Kanun kapsamına giren suçların soruşturma ve kovuşturmalarının daha etkin ve sür’atli yapılması ve uygulamada görülen iş dağılımındaki farklılığın giderilmesi amaçlanmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.— Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeleriyle ilgili olarak Devlet güvenlik mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca yürütülen soruşturma dosyaları, Devlet güvenlik mahkemelerinde görülmekte olan davalar ve temyiz incelemesi için Yargıtayda bulunan dosyalar hakkında yargı mercilerince yapılacak işlemlere açıklık getirilmektedir.

MADDE 6.— Yürürlük maddesidir.

MADDE 7.— Yürütme maddesidir.

**DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNİN KURULUŞ VE YARGILAMA
USULLERİ HAKKINDA KANUN, 18.11.1992 TARİHLİ VE 3842 SAYILI
KANUN İLE ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1.— 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "... 313, 314 üncü maddelerinde;" ibaresi metinden çıkartılmıştır.

MADDE 2.— 18.11.1992 tarih ve 3842 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki "4" numarası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3.— 30.7.1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "zor veya tehdit" ibaresi, "tehdit, baskı, cebir veya şiddet" şeklinde değiştirilmiş; aynı fıkradaki "veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 4.— 4422 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "şüpheler" ve "şüphe" kelimeleri, "belirtiler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5.— 4422 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.— Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türk Ceza Kanununun 313 ve 314 üncü maddeleri kapsamına giren fiillerle ilgili olarak soruşturma, yargılama veya temyiz aşamasında bulunan dosyalar hakkında aşağıdaki işlemler yapılır:

1. Devlet güvenlik mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca yürütülmekte olan soruşturma dosyaları, bulundukları aşamada soruşturmaya devam edilmek ve gereği yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilir.

2. Devlet güvenlik mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları, bulundukları aşamada yargılamaya devam edilmek ve/veya sonuçlandırılmak üzere görevli ve yetkili yargı mercilerine gönderilir.

3. Temyiz incelemesi için Yargıtayda bulunan dava dosyaları, karara bağlandıktan sonra bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte davaya bakmaya yetkili

Devlet güvenlik mahkemesinin bulunduğu yerin yargı çevresindeki görevli ve yetkili yargı mercilerine gönderilir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

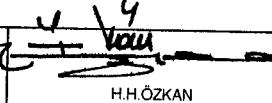
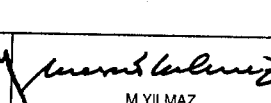
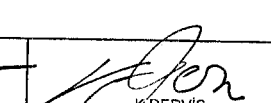
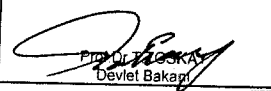
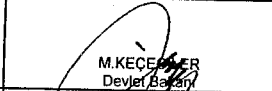
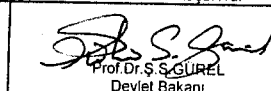
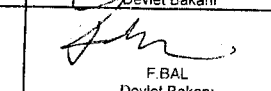
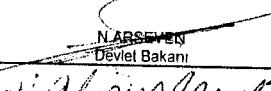
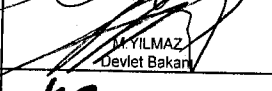
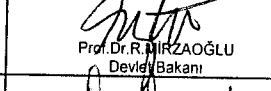
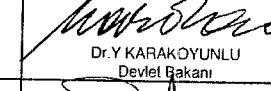
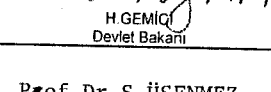
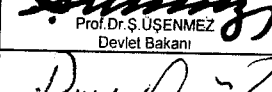
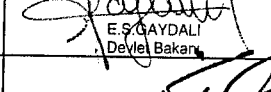
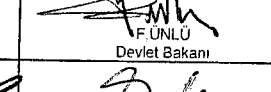
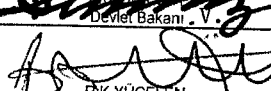
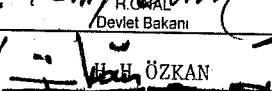
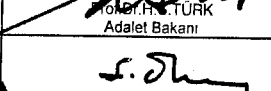
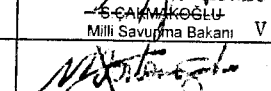
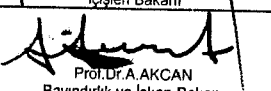
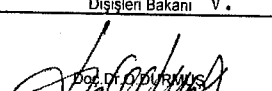
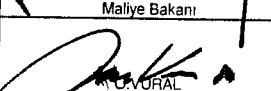
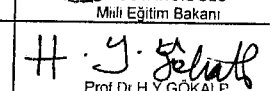
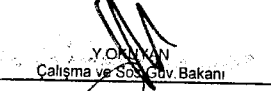
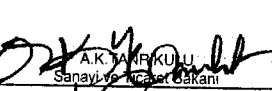
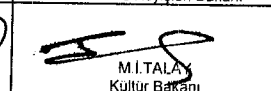
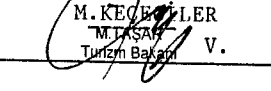
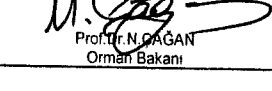
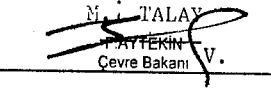
T/ 260

Madde 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 D. BAĞÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. YILMAZ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 K. DERVİŞ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. T. ERDOĞAN Devlet Bakanı	 M. KECEKÖLER Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. S. GÜREL Devlet Bakanı	 F. BAL Devlet Bakanı
 N. ARSEVEN Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. MİRZAĞLU Devlet Bakanı	 Dr. Y. KARAKOYUNLU Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	 F. ÜNLÜ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. S. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı V.	 R. ORAL Devlet Bakanı	 Prof. Dr. H. S. TÜRK Adalet Bakanı	 Prof. Dr. R. MİRZAĞLU Millî Savunma Bakanı V.
 R. K. YÜCELEN İçişleri Bakanı	 H. H. ÖZKAN Dışişleri Bakanı V.	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. BOSTANCIĞLU Millî Eğitim Bakanı
 Prof. Dr. A. AKCAN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 Doç. Dr. D. DURMUŞ Sağlık Bakanı	 M. Y. ORAL Ulaştırma Bakanı	 Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köylüleri Bakanı
 Y. OKURKAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 A. K. YANIK Sanayi ve Ticaret Bakanı	 Z. ÇAKAN En. ve Tab. Kay. Bakanı	 M. İ. TALAY Kültür Bakanı
 M. KECEKÖLER Turizm Bakanı V.	 Prof. Dr. N. ÇAĞAN Orman Bakanı	 M. İ. TALAY Çevre Bakanı V.	

Dosya No.
101-367

1438